

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК
XLVII

РАСПРАВЕ И ГРАЂА

Уређивачки одбор

*Др Недељко Богдановић, др Павле Ивић, др Драгољуб Пејровић,
др Асим Пецо, др Слободан Ремейић, др Драго Ђујић*

Главни уредник

ПАВЛЕ ИВИЋ

БЕОГРАД
2000

НЕДЕЉКО БОГДАНОВИЋ

ИНВЕНТАР МОРФОЛОШКЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ
призренско-тимочких говора

САДРЖАЈ

Увод	313
А. Деклинација	
Именице	
1. Проблематика личних имена	317
2. Из проблематике творбе	317
3. Проблематика граматичког рода	319
4. Проблематика граматичког броја	319
5. Проблематика збирних именица	320
6. Проблематика избројане множине (бројне конструкције)	321
7. Падежна промена	321
8. Морфолошки еквиваленти	322
9. Заменице	323
Придеви	
10. Проблематика компарирања	323
11. Облици за посесију	324
12. Вид придева и придевских речи	324
13. Из деклинације	325
14. Бројеви	325
15. Проблематика члановања	325
16. Морфофонолошке алтернације у облицима деклинације	326
Б. Конјугација	
17. Глаголски облици прости	327
18. Глаголски облици сложени	328
19. Појединачни глаголи и групе глагола	329
20. Из проблематике итератива	331
21. Творба деминутива/хипокористика	332
22. Творба пејоратива	332
23. Морфофонолошке алтернације у конјугацији	332
В. Остало	
24. Проблематика осталих, „непроменљивих“ речи	333
Основна литература	335

СКРАЋЕНИЦЕ

а) за врсте речи:

им. — именица, прид. — придев, зам. — заменица, бр. — број, гл. — глагол, прил. — прилог, предл. — предлог, везн. — везник, узв. — узвик;

б) за облике дефлекције:

Н — номинатив, Г — генитив, Д — датив, А — акузатив, В — вокатив, И — инструментал, Л — локатив, ОП — општи падеж;

в) за облике конјугације:

през. — презент, аор. — аорист, импф. — имперфекат, перф. — перфекат, плускв. — плускв-амперфекат, фут. — футур, инф. — инфинитив, имп. — императив, рад. прид. — радни придев, трп. прид. — трпни придев, гл. прид. — глаголски придев, гл. прил. — глаголски прилог, пот. — потенцијал;

г) остало:

м. — мушки род, ж. — женски род, ср. — средњи род; јд. — једнина, мн. — множина, плт. — плуралија тантум.

Н а п о м е н а:

Акцент се обележава изнад акцентованог вокала (жена́).

Упитником се траже наведени облици, а тамо где није наведено које се лице, род или број траже, питање захтева целу парадигму.

Кад се позива на глаголске врсте, мисли се на поделу А. Белића.

УВОД

Двадесети век испуњен је у науци о српском језику бројним и вишестраним описима његових дијалеката. Као никад раније и никад с више разлога. Два светска рата, обједињавање и раздвајање народа којима је овај језик матерњи, напуштање села (родног места дијалекатског идиома), промене у културној сфери живота — све то не иде на руку народним говорима које је ваљало фиксирати описима и сместити у научне оквире. Дијалектолошким истраживањима бавили су се најпознатији наши језички стручњаци, али и њихови ученици, па и они који нису били научници, или их је од све науке красила велика љубав за народне говоре, добро језичко осећање и трудољубивост. Лепе приносе даровали су нашој науци и истраживачи из других народа и земаља.¹

Поред велике разнородности наших дијалеката (наречја и говора) и отуда и особености описа (чему су могле допринети и различите школе или индивидуална схватања, па и склоности испитивача), наше дијалектолошке монографије краси и висок степен методолошке подударности, што омогућава упоређивање на различитим нивоима језичке структуре.

Са снажним развојем лингвистичке географије стварају се могућности и за нове квалитете те компарације — не више само на нивоу једнога наречја, па ни језика, већ и на свесловенском или ширем плану (пример су језички атласи ОЛА и АЛЕ).

Није, међутим, престала потреба за монографским описима говора који нису досад били описани. Али не само њих. Многа постојећа сазнања потребно је допунити испуштеним или „неухваћеним“ подацима, гдегде постојећу грађу заменити свежом, а добрим описима додати слику каква се на дотичном подручју затиче више деценија после претходног описа (са већ смењеним генерацијама говорника). Ваља, дакле, обезбедити увид не само, и не једино и увек, у језичко стање, већ и у језички развој.

Подручје југоисточне Србије, у дијалекто-логији познато као призренско-тимочка дијалекатска област², спада у, рекло би се, боље проучена подручја

---

¹ Библиографија радова о призренско-тимочким говорима урађена је за научни скуп Говори призренско-тимочке зоне и суседних дијалеката (Нишка Бања, јуна 1992) . Штамплана је у зборнику реферата са скупа (Говори призренско-тимочке области и суседних дијалеката, Ниш 1995), а потом и као засебна брошура (у едицији Лексиколошка проучавања југоисточне Србије, Филозофски факултет у Нишу 1996).

² Са доста разлога сада се (после реферата акад. П. Ивића на Скупу из нап. 1) устаљује назив „призренско-тимочка дијалекатска област“.

српског језика, а имало је срећу да се нађе у пажњи наше науке још на самом почетку модерних дијалектолошких испитивања. *Дијалектџи источне и јужне Србије* Александра Белића (Београд 1905) управо су велики резултат тога почетка, а значе и срећан почетак Српског дијалектолошког зборника, свакако најпознатије дијалектолошке публикације јужних Словена.

Широко подручје Белићевих *Дијалектџи*, оивичено са истока бугарским, са југа македонским, а са запада разбијено албанским језиком, ослоњено на косовско-ресавски дијалекат дугом пругом од Дечана до Зајечара, представља периферну област српског језика, у многим правцима различиту од целине штокавског наречја, чији је генетски и народносно несумњиви део. Његова пре свега лингвистичка атрактивност на фонетском (фонолошком), морфолошком и лексичком плану била је довољан мотив да се поред знаменитог Белићевог дела, пола века после његовог објављивања, почиње покривати новим монографијама, које, истина, и незаобилазно, полазе од Белићевих сазнања и тумачења, али иду и даље, нарочито бројем регистрованих појава, цртањем изоглоса и прецизирањем унутрашњих разлика међу појединим говорима.

Свесни да је интересовање науке за ове говоре још живо, и да сваки нови увид у њихов систем³, боравак на терену и сусрет са говорницима доноси нове појединости, помислили смо да би корисно било ако се при истраживању, и описима савременог стања, буде располагало једним списком дијалекатских појава које формирају систем сваког од источносрбијанских говора и призренско-тимочке области у целини. Нарочито је, опет по нашем мишљењу, потребно имати у виду морфолошки систем јер га бројне одлике балканистичког типа структурно обележавају и удаљавају од просечног штокавског стања.

Због тога смо, на основу својих сазнања, и бројних радова других аутора, сачинили овај кроки, који нудимо на увид и евентуалну употребу у каснијим проучавањима говора појединих места и крајева. Мислимо да се идући за њим може обезбедити колико-толико систематичан увид у морфологију већине источносрбијанских говора, а такође (мада не увек и довољно потпуно) и укуључивање досадашњих радова у компарирање описаних говора.

У међувремену објављен је *Инвентар морфолошке проблематике* акад. Павла Ивића (Зборник МС за филологију и лингвистику, 35/1, Нови Сад 1992, стр. 196–212), што је наш рад оснажило и наметнуло (али и омогућило) извесно усаглашавање.

Настојали смо Инвентар проф. Ивића искористити у великој мери, а тамо где су питања директно преузета, стављана су под наводнике и означавана бројем из редоследа. Од тога се одступило у делу о појединим глаголима и групама глагола, које се такође доста слаже с Инвентаром, одакле смо преузимали елементе битне за призренско-тимочке говоре.⁴

³ Урађен је и Упитник за истраживање синтаксичке проблематике (Софија Ракић-Милојковић, Синтаксички упитник за говоре косовско-ресавске и призренско-тимочке дијалекатске зоне, СДЗБ 41, Београд 1995; стр. 521–570).

⁴ Као и код проф. Ивића, овде се оперише именицама 1, 2, 3. врсте (в. Ивић, н.д. стр. 197, у напомени) и глаголима осам врста (Белићева подела), иако се то изричито не означава, сем у посебним случајевима.

Свесни смо да важност сваког овде траженог податка није иста, нити подједнака, али смо и поред тога убеђени у то да и постојање било ког податка није без важности. Такође, да има и појава које не захватају целину простора признско-тимочких говора (члан и сл.). Вероватно ће се у пракси, на терену живог говора, уочити још неке могућности. Буде ли потребе, Инвентар ће се дограђивати, а то би била и молба евентуалним његовим корисницима: да одступе од предложеног фонда питања, допуне га, поправе или прилагоде своје истраживање говорној ситуацији у којој се буду нашли.

Инвентар је, у радној верзији, довршен током лета 1994, те је укључио догле публиковане радове. Тамо где се поједина питања посебно везују за неки опис (или из њега извиру) то је означено према приложеном списку литературе (који је за ову прилику иновирани и радовима објављеним после назначене године).

Иначе, Инвентар који следи један је од припремних задатака за рад на пројекту Типолошко проучавање српских говора на југоистоку Србије (руководилац проф. др Слободан Реметић), који се уз помоћ Министарства за науку и технологију Републике Србије реализује у Центру за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу.

* * *

И овом приликом захваљујемо првим читаоцима нацрта овог списа др Вилошину Вукадиновићу и проф. др Слободану Реметићу, на корисним сугестијама, а посебно проф. Павлу Ивићу, рецензенту, на примедбама, предлозима за дојуну и уређивање да Инвентар буде објављен.

У Нишу, октобра 1997.

Н. Б.

А. Деклинација

Именице

Проблематика личних имена

- 1.1 Ликови мушких имена (Н В А/ОП) и од њих изведени хипокористици, присвојни придеви и презимена:
- 1.11 *Ђорђа/Ђорђе*
- 1.12 *Јова/Јово*
- 1.13 *Јеремија*
Аксентија
- 1.14 *Радивој/Радивоја/Радивоје*
Милој/Милоја/Милоје
- 1.15 *Момчил/Момчиле/Момчило*
Данил/Даниле/Данило
- 1.16 *Богши/Богшиша*
Синши/Синшиша
- 1.2 Ликови женских имена (Н В) и од њих изведен присвојни придев и хипокористик:
- 1.21 *Сћанка*
Миланка
- 1.22 *Радица*
Зорица
- 1.23 *Драгана*
- 1.3 Род хипокористика (дати атрибут уз облик, и именски предикат):
- 1.31 *Раде* (Н В ОП), *Миле*
- 1.32 (Н В ОП)
Зоки < Зоран
Зоки < Зорица

Из проблематике творбе

- 2.1 Однос -ка/-ица: *учићељка/учићељица* и сл.
- 2.2 Однос -ав(а)/-ов(а): *Милосав(а)/Милосов(а), Радисав(а)/Радисов(а)* и сл.

- 2.3 Разликовање мушких и женских имена истога гласовног склопа (по акценту или како друкчије (*Миле́нџија/Милениџија*)).
- 2.4 Носилац особине „штрокав“ и сл.
- 2.41 м.: *ши́рокља, ши́рокча, ши́роксиа, (ћорча/ћорша; глувча/глувиша)*
- 2.42 ж.: *глувла/глувна; ши́рокла, ши́рокна* и сл.
- 2.5 Експресивна деривација:
- ка: *градинка* и сл.
  - инка: *йуџинка* и сл.
  - ичка: *ручичка, кућичка, йоличка, средичка* и сл.
  - ка: *йојашка* и сл.
  - ца: *колца* и сл.
  - ица: *кућица, ручица* и сл.
  - е: *йруџе, коше* и сл.
  - ле: *йруџле, кошле* и сл.
  - це: а) *увце, окце, крилце, селце, сенце* и сл.
б) *коленце, вреџенце* и сл.
  - енце: *дейџенце, йрасенце* и сл.
  - ешце: *дейџешце, јазгњешце* и сл.
  - че: а) *кошче, йруче,*
б) *човече, жсече, кравче* и сл.
  - иче: *кошиче, йруџиче, йуџиче* и сл.
  - ло: (кокошије) *седло/седало*
  - џк: *йуџџк, йруџџк, зидџк* и сл.
  - ић: *йуџић, йруџић, зидић* и сл.
  - ки: *йиљики, јарики* и сл.
  - чки: *йилчки, зајчки* (има ли разлике у значењу *йиљики* и *йилчки* ?)
  - иште: *блајиџиште, дейџиште, времиџиште* и сл.
  - ар: *сливар, кућар, лойаџар* и сл.
  - ак: *дрвак, криак* и сл.
  - љак: *дрешљак, криљак* и сл.
  - уга: *каљуга,*
  - чуга: *барчуга* и сл.
  - аљ: *шерџаљ,*
  - ољ: *йравољ, шерџољ, сџрвољ* и сл.
  - ољ-ак: *йравољак, криољак* и сл.
  - ољ-ина: *йравољина, шерџољина, криољина, йаничољина* и сл.
  - ољ-иште: *крвољиџиште, сџрвољиџиште* и сл.
  - ор-ак: *дрворац, базорак* (шибље базовине) и сл.
  - от: *йлакоџ, ровоџ* и сл.
  - оч: *бљувоч* и сл.
  - уљ: *йезуљ* и сл.
  - уљ-ак: *йравуљак, йезуљак* и сл.
  - уљ-ина: *йравуљина, сџарчуљина* и сл.
  - уљ-иште: *йезуљиџиште* и сл.

Означити именице које немају множине ознаком мнН.

- 2.6 Образовањеменица за жену по мужу (типа: *Обреновица, Јовиница* и сл.)
- 2.7 Именице за ознаку биљне заједнице:
-шуме (грабак, грапчина; буквик, буцје и сл. по врстама дрвета);
-воћњак (јабукар, јабучар; шљивак, шљивар, шљивик и сл. по врстама родног дрвећа)

Из проблематике граматичког рода

- 3.1 Род следећих именица (према конгруенцији с атрибутом и именским делом предиката):
- 3.11 *младос(ӣ), радос(ӣ), жалос(ӣ)* и сл.
- 3.12 *смр̄ӣ, ие̄ћ, но̄ћ, ӣрегри(ӣ)* и сл.
- 3.13 *бӯћ, звер, кос̄ӣ, кокош* и сл.
- 3.14 *вечер.*
- 3.2 Постојање и род именица (Н ОП):
- 3.21 *ӣесан/ӣесма, мисал/мисла, ӣосал/ӣосла;*
- 3.23 *бицикл/бицикла, ар̄иикал/ар̄иикла;*
- 3.24 *ӣијац/ӣијаца, ӣорез/ӣореза;*
- 3.25 *ӣисмо/ӣисма, рамо/рама;*
- 3.26 *ӣтрак̄торис(ӣ)/ӣтрак̄торис̄ӣа* (и Нмн.);
- 3.27 *бифе* (и Нмн.)
- 3.28 *ћоше/ћош/ћошка* (и Нмн. У случају да постоји више од једног лика, каква је разлика у значењу?);
- 3.31 Им. глад (посебно у изразима: Умрех од глади; Владала је велика глад. — и сл.).
- 3.32 пост (посебно у изразима: за време поста, преко пости).
- 3.33 *браца/брацо; дед/деда; чика/чико;*
- 3.34 *ујак/ујка/ујко; с̄ӣаројка/с̄ӣаројко/с̄ӣарејко;*

Из проблематике граматичког броја

- 4.1 Постојање ликова и број (с атрибутом):
- 4.11 *ӣрса/ӣрси, ӣлућа/ӣлући;*
ӣлећа, лећа, ӣлућа (+ род),
- 4.12 *Младенци, Задушнице;*
- 4.13 *богиње, заушке;*
- 4.14 *ӣазухе;*
- 4.15 *вра̄ӣа, кола, сана* (=санке);
- 4.16 *гусле, јасле, виле, гајде, грабуље;*
- 4.17 *на̄ћве/на̄ћви.*
- Уколико нека именица има и облике једнине, навести (јдN):

- 4.2 Именице плт. уз двоји/двоје (*двоја кола, њрој(н)и гостѝи, њроје њанѝшалоне* и сл.).
- 4.3 Именице које имају само једину: *четѝврѝиак, њеѝиак, њесак, чађ, сађе/саѝе* (+ род: тој саѝе = јд. или: теј саѝе = мн.).
- 4.4 Именице које имају само множину: панталоне, ошвице, пазуке и сл.
Уколико има разлике у значењу везане за број, навести. Прим. а) сарма = један комад, б) сарма = врста јела; или можда: а) сарма = комад, б) сарме = мн. им. сарма; в. сарме = врста јела, итд.
- 4.5 Именице које за множину имају збирне именице (в. и део о збирним именицама).
- 4.6 Именице уз: двоје, троје, петоро и сл. Да ли је битан род јединки које се означавају таквим именицама?

Проблематика збирних именица

- 5.1 Нјд и ОП збирних именица изведених од именица:
- 5.11 *бресѝ, лисѝи, глог, ѝер, сноѝ, гроб, грозд;*
- 5.12 *камен, ѝламен;*
- 5.13 *лоза, врежа;*
- 5.14 *буре; дугме; раме;*
- 5.15 *деѝе, јагње, јаре, ѝиле, ѝеле, ѝрасе; ѝсеѝо;*
- 5.16 *куче, шѝене.*
- 5.2 Од којих збирних облика претходних именица постоји Нмн (*лозја* и сл.)?
- 5.3 Постоји ли употреба збирних именица (*клење, камење*) у функцији ознаке мн. (прим.: У наше Церје (топоним) расту *големи ѝерје!*)?
- 5.4 Да ли у односу на основну именицу (колона А) супротстављене именице (колона Б, десна) значе: множину (мн.), збир од више јединки (зб.) или кумулацију (к.), тј. збир/колектив узет као целина (додати кратицу):

А: *ѝиле*

Б: *ѝилишѝа,
ѝилеѝија
ѝилићи/ѝиличи/ѝилики
ѝиличор/ѝилишѝор
ѝилад*

Ако неки лик није познат, додати N.

- 5.5 ОП именица из десне колоне питања 5.4, у синтагми са: од + мој(-)+ им.
Пример: *Од моја ѝилишѝа.; Од моју ѝиличи.; Од мој ѝишѝор,* и сл.

Проблематика избројане множине
(конструкције од бројева и именица)

- 6.1 Дати синтагме од 2, 3, 4 + (именица)
син, момак, дан, минуџи, секунд, месец, брав;
баба, година, сџоџина, девојка;
ноћ, њећ;
око, уво;
вече;
месџо, говедо;
ребро, зрно;
 буре, јаре, прасе, *јаж(ц)е;*
деџе (обратити пажњу на везу с обликом броја два: *два деџеџа, две деџеџи, две деџа* и сл.).
- 6.2 Синтагма од броја пет и свих претходних именица.
- 6.3 ОП од свих претходних именица с предлогом од (*од два сина*, итд.) или на (дативска функција балканистичког типа: *дал на два сина*, итд.).
- 6.4 Дмн. од истих именица, ако има (*двема девојкама*, евентуално).
- 6.5 Нмн. свих претходних именица (изван бројних конструкција).

Падежна промена

- 7.1 Акузатив јд. именица: *црв, браџи, (један) брав;*
народ,
звер.
- 7.2 Облици им. *хлеб, лук, сир*, уз придев бели.
- 7.3 Вокатив јд. именица:
син;
цар, овчар, другар, говедар;
ковач, орач, коџач;
зец, сџриџ;
Милош, Радош;
муџ, јеџ;
џриџаџељ, учџељ;
баџџа, (дџџерџа, ако џоџоџи)
дед(а), чича.
аџамиџа, Аксенџиџа;
снаџка, маџка, џеџка,
свасџика, комџика;
Врањанка, Сџоџанка, Ниџлика,
Мариџа, Сџоџана
кџи, маџи (в. и 1).

- 7.41 Облик ОП типа: светет *водица*, дај *врећа*, *глава* не дизај (МПГСЖ стр. 164).
- 7.42 Облик ОП типа: Попил *чашу/чаша* вино.
- 7.5 Номинатив мн. именица:
дед(а), чича, ујак/ујка/ујко;
џуџи, џруџи, сави, гостџи, џостџи;
клин, син, џирн, сан, дан;
вук, крак, зрак, џлик;
гавран, корен, камен, џламен;
огањ;
мехур, коџур;
миш, јеж, муж, џуж;
јарац, зец, сџарац, сџриц, оџац;
џраг, брег, бог, рог
овчар, козар;
вол, град, голуб;
људи;
сељанин, Циганин, Србин, Бугарин;
црв, брав, гроб, ров;
кћи, маџи;
џисмо, џовесмо, говедо, решетџо;
раме, семе, џеме;
колено, вреџено;
лозје, гробље.

Морфолошки еквиваленти
(у датим и сличним примерима)

- 8.1 Гјд. Цркао од муке. Пуца од тежине. Дошло му од болести. Не умире се од радости.
Пао с коња. Пао му камен са срца.
То је њива мога брата.
- 8.2 Дјд. Рекао брату. Кажи баби.
Дај свекрви. Однеси то детету.
- 8.3 Ијд. Игра се с дететом.
Сви сад ору трактором а не плугом.
- 8.4 Лјд. Говорили смо о моме стрицу. Нема свађе у мојој кући. Стоку пасе по мојој ливади. Пушка му стално виси о клину.
- 8.5 Гмн. Испаде ми из руку. Извадили му црве из ушију. Узели би ти из очију. Чује се шкрипа вратију.

- 8.6 Дмн. Дај кравама и кокошкама да једу. Однеси то воловима. Онда иди друговима.
- 8.7 Амн. Видела сам неке војнике, носили су бисаге.
- 8.9 Имн. Све га тукли штаповима. Купио трактор с плуговима.
- 8.10 Лмн. Само скита по вашарима. Крије се по планинама. Били смо у гостима.

Заменице

- 9.1 Личне заменице
- 9.11 Лична заменица првог лица: Дјд, ОП, Нмн; енклитички облици јд. и мн.
- 9.12 Лична заменица другог лица: Дјд, ОПјд и мн, енкл.
- 9.13 Лична заменица трећег лица: Дјд, ОП јд и мн, енклитички облици. Све то за све родове. Код зам. ж.р. јд. обртити пажњу на постојање ширког спектра облика (ју/у; јо/о; ој/вој; њој/њо/њојзе; њума).
- 9.2 Лична заменица *себе*: ОП, енкл. облици.
- 9.3 Остале заменице:
- 9.31 Облици заменица: *ко, нико, неко; свак(о/и); шћиа, нишћиа, нешћио* (Д и ОПјд).
- 9.32 Егзистенција заменице *ови, ова* (са значењем овај: *ови* брат и сл.) Н ОП.
- 9.33 Егзистенција заменичких облика с партикулама:
ови(ј)а (=овај), *ићи(ј)а* (=тај), *они(ј)а* (=онај)
овеј, овај(а), овој, и мн.
онџ (+ остали родови и падежи).
- 9.34 Дјд заменице *ова(ј)* са партикулама *зи* (*овејзи, овејзе, овојзе, овојзи*) и мн (*овејзема*).
- 9.35 Дмн заменице *ови(ј)а* (мр *овијам*, ж и ср р (*овејам*)).
- 9.4 Поремећај у значењу и употреби шта — к(а)кво — којо (*ишћо* прајиш, *кво* работиш, *којо* имаш).
- 9.5 Облици заменица *колики, оволики, шћолики*: Н, Д ОП (све јд. и мн.).
- 9.6 Облици Н и ОПјд заменица *какав* (какви, каки, какви(ја), какви), *шћакав* (за све родове) са постпозицијама (-т, -в, -н)
Егзистенција и функција облика *кво* (*какво*), са осталим ликовима за родове; Д и ОПјд.

Придеви

Проблематика компарирања

- 10.1 Облици (позитив, компаратив) придева *масћан/масан/мрсан*.
- 10.2 Компаратив придева (с облицима за родове): *млад, сћар, йошћен, слаб, здрав, сћрог, благ, дуг, јак, лак, сув, глув, висок, низак, йросћ, чистћ*.

- 10.3 Компарирање прилога (ако постоји — тип: брзо/брго — *брже/бржије/ѿо брго*;
јако, лако, радо (радије/рађе; порадо/порађе), *жао, далеко* и сл.).
- 10.4 Компарирање именица, заменица, бројева, глагола (ако постоје — тип: *ѿо газда, ѿо свој, најѿв* и сл.).
- 10.5 Декомпозиција компаратвних и суперлативних конструкција (*ѿо ми је млађа ћерка, нај смо га њега волели*).

Облици за посесију

- 11.1 Облици присвојних придева (за све родове) изведених од именица:
овца (овцин/овчи/овчији), *крава, коза, вол, бик*;
коњ;
кобила;
ѿас;
овас (овсени/овазени);
свиња;
ѿрешња, шљива, јабука (уз им. цвет);
ѿојола, лија (уз им. дрво);
река, лука;
село;
оѿац, мајка;
дед(а), чича;
друг;
брат, зет;
муж;
бог (уз именице: син, воља, насеље);
овчар, свињар, воловар.
- 11.2 Н и Гјд. прид. изведених од имена *Јово/Јова, Зоки, Боги* (в. и 1).

Вид придева и придевских речи

- 12.1 Егзистенција облика одређеног вида придева *млад* у синтаagmaма: *имам (сир), једем (сир), укварио ми се (сир); нов* у реченицама: „*треба ми један (капут), (капут) се носи за празник*“.
- 12.2 Облици неодређеног вида м., ж., и ср. рода придева: *бео, дебео, црн, врућ*.
- 12.3 Егзистенција придева-прилога: *јучерашањ/јучерашњи, лејшошањ/лејшошњи, десан/десни* (во).

- 12.4 Егзистенција ликова бројева:
йрв/йрви/йрвњи, друг/други.
- 12.5 Егзистенција ликова заменица: *оволик/овол(и)ки, какав/как(в)и*, уз предлог од и именице а) *камен*, б) *брай* (в. и 9.6).

Из деклинације

- 13.1 Облици „за живо“ (*брат добар, бољ(и), лењ(ив), лош, врућ* — у свим родовима);
уз глаголе:
узима од
сйоји (с)према
даје
свађа се с(а)...

Бројеви

- 14.1 Ликови бројева од 1 до 20.
- 14.21 Редни број 1 (*йрви/йрвњи*) (+ Дјд, ОПјд).
- 14.22 Редни број 2 (ОП *друго-га/друђега*, Дјд *другоме/другому*) исто за ж и ср род.
- 14.23 Редни број 3 (ОП *йре-ђега/йређега*, Дјд *йрећ(ем/ом)у*).
- 14.3 Облици број оба за ср род (уз им. дете (*обе дејейти/деца, оба дејейти*)).
- 14.4 Бројеви 30, 40, 50, 60, 70, 200, 200, 1000, 2000 и редни бројеви од њих изведени.
- 14.5 Број 1/2 (*йо(ла)* метра, *йоловина* метра, *йоловин* метар и сл.).
- 14.6 Значење бројних именица: *чейворица, йейорица/йейина*.
- 14.6 Постоји ли разлика у значењу облика: *дваестину, дваестину?*
- 14.7 Бројеви двоје, троје петоро уз именице: *кола, врата, деца*.
- 14.8 Мултипликовани бројеви један-пут/једаред, двапут/дваред, трипут (ако се изражава мултипликација бројева већих од 4?).
- 14.9 Постојање композита за изражавање приближних (од — до) количина, тип: *йешес, йешеснаес, двайријес* и сл.

Проблематика члановања

- 15.1 Постојање једнородног (-т, -та, -то; -ти, -те, -та) или трородног члана (-в, -т, -н; -ви, -ти, -ни итд.)
- 15.12 Члановани облици Нјд, именица: *овчар, муж, син, сокак, колац, народ, зид, йрсй, сесйра, кућа* с елементима -в, -т, -н.
- 15.13 Члановани облици ОПјд, именица: *жена, рука*;
- 15.14 Члановани облици Нмн именица: *брай, сесйра*.
- 15.21 Однос: *волџи — волџийи, волџе — волџейи*.

- 15.22 Однос: *млекó* — *млекóйшо*;
зла́йшо — *зла́йшойшо/зла́йбо́йшо*.
- 15.23 Члановани облици (Нјд, Нмн, А/ОП јд.), с елементом -т, у синтагмама:
добрија́й, убавија́й; добри́йи, убави́йи
мој момак; мој убави момак;
наша кућа, наша сѝара кућа;
големо ѝрасе, наше големо ѝрасе;
шарено ѝшеле, мушко шарено ѝшеле.
- 15.3 Члановање синтагми: *висок човек* (Нјд, А/ОПјд.); *црни лук*.
- 15.4 Члановање Гјд, с елементом -т, у синтагмама: *сѝарија ћерка, млађи брајѝ;*
мој сѝарији брајѝ; ѝо сѝара ћерка, мој најсѝар брајѝ, с предлогом од (од сѝареуѝу ћерку итд.).
- 15.5 Члановани облици, придевских заменица (Нјд, ОПјд, Нмн.), с елементом -т:
мој (мојѝй/мојѝйи/мојѝи + брат);
ѝвој (брат);
наш (+ дете);
чији (дете);
која (кућа);
иѝшо/кво/којо (остај ми тој квоѝо носиш, и сл.).
- 15.6 Појачање члановане форме: *ѝај мојѝи брат; ѝај мојаѝ брат.*
- 15.7 Члановање допунских синтагми: *орање њива (орањеѝо њиве/орање њивеѝе);*
сејање брашна, даривање девојке и сл.
- 15.8 Члановање прилога: *кудеѝо, овдева, некњано.*
- 15.9 Члановани облици Нјд. именица:
ѝиличор, ѝрачор;
ѝилиѝѝа, јагњѝиѝа;
дечија, буреѝија;
блаѝиѝиѝе, деѝиѝиѝе.

Морфофонолошке алтернације у облицима деκлинације

- 16.1 Алтернација по првој палатализацији у Вјд именица на веларни сугласник (*Миодраге/Миодраже* и сл.).
- 16.2 Алтернација по другој палатализацији истих именица у бројним конструкцијама (два *ораса* и сл.).
- 16.3 Алтернација (аналoшка) по другој палатализацији истих именица у Амн. (*момце, орасе* и сл.).
- 16.4 Алтернација нејотован/јотован сугл. основе компаратива придева (*млад : млађи, млађеј/млацеј* и сл.).
- 16.5 Алтернација *к/ћ, з/ђ* у облицима на -ке, ге; -ки, -ги (*руће, ноће, ѝољћи, дру-ђи* и сл.).

Б. Конјугација

Глаголи

Глаголски облици прости

- 17.1 Инфинитив
- 17.11 Езистенција инфинитва (*вучећи, довучећи* МПГСЖ 189).
- 17.12 Употреба конструкције: *он узе радићии/он узе да ради; њоче њадаћии (снег)/њоче да њада (снег)*, и сл.
- 17.2 Презент
- 17.21 Прво л. јд. (основни наставак): *имам, радим, једем, сјавам/сјијем/сјим.*
- 17.22 Прво л. јд. гл. *хшећии, моћи.*
- 17.23 Да ли се облици на -у (*раду, виду*) 1. јд. през. (Врање, Пчиња) употребљавају само у творби футура, или и у другим функцијама? Прим. а) *ја ћу га бију*, б) *ја га бију*, в) *има да га бију*.
- 17.24 Треће л. мн. презент гл. 1–5. врсте, типа: *њресћии, ораћии, бринућии, чућии, коваћии.*
Обратити пажњу на раширеност овога типа.
- 17.25 Треће л. мн. гл. 7. и 8. Белићеве врсте, типа: *носићии, белећии, држачћии, бежачћии.*
- 17.3 Императив
- 17.31 Друго лице јд. и мн. глагола: *јесћии, носиићии, дићи се, чекаћии, њеваћии, бројиићии, кујоваћии.*
- 17.32 Постоји ли облик за прво лице множине истих глагола?
- 17.33 Изражавање заповести првом лицу (јд. и мн.) типа: *ајде да идем, де се ми дигнемо* и сл.
- 17.34 Изражавање заповести 3. лицу (јд. и мн.), помоћу *нека* и сл.
- 17.35 *Нека* и *некаће* као одрична императивна партикула.
- 17.4 Аорист
- 17.41 Сва лица аориста глагола: *рећи, сјиићи, знаћии, њознаћии, донетии, узетии (узо/узе...), њреузетии.* Обратити пажњу на -(х)мо/-смо.
- 17.42 Сва лица аориста од несвршених глагола (ако има): *којачћии, косиићии, сјиругачћии, резачћии.*

- 17.5 Имперфекат
- 17.51 Сва лица имперфекта глагола: *имајџи, којайџи, косијџи, њуџи, седејџи, ковайџи, узейџи, дођи* (обратити пажњу на образац: *имаомо/имашемо/имађамо; узнеомо/узнешемо* итд.).
- 17.6 Радни придев
- 17.61 Наставак м.р. јд. радног придева (*бил, бив, биа, бија*).
- 17.62 Облици мн. радног придева за све родове глагола: *имајџи, носијџи, смејајџи се, њогинујџи*. (Обратити пажњу на могућу једнакост облика мн. типа: они су имале — СРПризр. 507, 511)
- 17.7 Трпни придев
- 17.71 Однос *-ан*: *-ајџи; -ен, -ејџи* код трпног придева глагола: *јродатџи, ожсенијџи* и сл.
- 17.72 Однос *-џи* : *-вен*: *-јен* у трпном придеву глагола *бијџи* (туђи), *сакријџи*.
- 17.73 Трпни придев глагола: *заробијџи, задавијџи, њлајџијџи, градијџи, џиресијџи, весијџи* (< *вез-*).
- 17.8 Прилог времена садашњег
- 17.81 Навести облике од глагола: *којайџи, седејџи, носијџи, њијџи*.
- 17.9 Прилог времена прошлог (постојање и завршетак).

Глаголски облици сложени

- 18.1 Футур први
- 18.11 Сва лица гл. *имајџи*.
- 18.12. Постоји ли грађење футурско-императивне конструкције са има (*има да радиш ...*).
- 18.13 Егзистенција *да* у конструкцији *да* + презент у градњи футура (*ја ћу да дођем/ја ћу дођем; ја ћу да се врајџим/ја ћу се врајџим* и сл.), посебно упитног карактера: *ће дођемо ли/ ће ли да дођемо/ ће ли дођемо*.
- 18.2 Футур други
- 18.21 Сва лица гл. *дођи* (према значењу у реченици „Кад будем дошао, потражићу те“).
- 18.22 Сва лица гл. *долазијџи* (према значењу у реченици „Ако будем долазио, потражићу те“).
- 18.3 Перфекат
- 18.31 Положај делова у перфекатској конструкцији (*ја сам дошао, сам дошао, дошао сам* — постоје ли овакви склопови и има ли разлике у значењу међу њима?).
- 18.32 Постоји ли конструкција: *ја дошао* (опиши њено значење)?
- 18.4 Плусквамперфекат
- 18.41 Дати могуће образце за творбу с помоћним глаголом бити у имперфекту и у перфекту (*ја бејах дошао/ ја сам био дошао*).

- 18.51 Проблематика уопштавања појединих облика
 18.51 *мож* за сва лица (*ако мож, ти дојди; мож се ми срећнемо*);
 18.52 *ће/че* за сва лица у творби футура (*ти ће доћеш, ми ће доћемо* итд.).
 18.53 *би* у потенцијалу (*ја би река, ви би рекли*).
 18.54 *има* (+ да) + презент) за императивним значењем.

Појединачни глаголи и групе глагола

- 19.00 Посебни облици појединих глагола
 19.01 Глагол *јесџи* (през., имп., импф., аор., рад. прид.).
 19.02 Глагол *изесџи* (през., имп., рад. прид.).
 19.03 Глагол *ићи* (3. л. јд. и мн. през., имп., импф., рад. придев, гл. прид. садашњи).
 19.04 Глагол *доћи* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., аор., имп., рад. прид., пот.).
 19.05 Глагол *оћићи* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., аор., имп., рад. прид., фут.).
 19.06 Глагол *изаћи/изићи* (ев. замена *излегне, излезне!*) (1. л. јд. през., аор., имп.).
 19.07 Глагол *саћи/сићи* (зам. *слегне/слезне*) (1. л. јд. през., аор., гл. прил. прошли).
 19.08 Глагол *ући/ући/унићи* (зам. *улегне/улезне*) (1. л. јд. през., аор., имп.).
 19.09 Гл. *илесџи* (рад. прид. с обзиром на ев. групу *-ил-* плетла итд.).
 19.10 Гл. *иасџи* (рад. прид. с обзиром на ев. групу *-дл-* падла итд.).
 19.11 Гл. *донецџи* (аор., рад. прид., трп. прид.).
 19.12 Глагол *иочейџи* (1. л. јд. през., трп. прид., гл. прил. прошли).
 19.13 Глагол *узетџи* (през., аор., рад. прид., трп. прид.).
 19.14 Глагол *клеџи* (през. (клнем, кунем, клејем...), аор., импф., рад. прид., трп. прид. *проклеџи*).
 19.15 Глагол *ириџи* (3. л. јд. и 3. л. мн. през., импф., имп., аор. — с префиксом *о-*, рад. прид. с преф. *на-*, трп. прид. с преф. *са-*, *о-*).
 19.16 Гл. *мреџи* (през., аор., рад. прид. с преф. *у-*)
 19.17 Глагол *задрейџи* (през., аор., имп., рад. и трп. прид.).
 19.18 Глагол *дрейџи/драџи* (през., импф., трп. прид. с преф. *од-*).
 19.19 Гл. *греџи/гребаџи* (1. л. јд. и мн. аор., импф., ж.р. јд. рад. прид.).
 19.20 Гл. *рећи* (през., рад. прид.).
 19.21 Гл. *иомоћи* (имп., аор., рад. прид.).
 19.22 Однос обл. гл. *сиасџи/сиасџи* (1. л. јд. и 3. мн. през., рад. прид., м. р. јд. трп. прид.).
 19.23 Гл. *волеџи* (1/ л. јд. и 3. л. јд. и мн. през., м. р. јд. трп. прид.).
 19.24 Гл. *рваџи се* (1. л. јд.; 1. и 3. л. мн. през.).
 19.25 Гл. *икаџи* (през., имп., аор., импф., трп. прид. с преф. *од-*).
 19.26 Гл. *сисаџи* (през., рад. прид.).

- 19.27 Гл. *звaйтѝ* (импф., рад. прид.).
- 19.28 Гл. *бријaйтѝ се*, св. алтерн. бритвити се, бричити се (1. л. јд. през., имп.).
- 19.29 Гл. *йевaйтѝ* (през. певам/ појем; поју/ појеју/ појев и сл., рад. прид., гл. прил. садашњи).
- 19.30 Гл. *скинуйтѝ* (рад. прид.).
- 19.31 Гл. *никнуйтѝ* (рад. прид. — однос: никла — никнула — никнала; аор. однос: никну — нико и сл.).
- 19.32 Гл. *йокиснуйтѝ* (аор. — могућност двојних облика: покисну/покисо итд.).
- 19.33 Гл. *увенуйтѝ* (1. л. мн. аориста; рад. прид.).
- 19.34 Гл. *йролийтѝ* (имп.; трп. прид.).
- 19.35 Гл. *сакрийтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., имп.).
- 19.36 Гл. *избийѝ* (=истући) (трп. прид.).
- 19.37 Гл. *сновайтѝ* (пређу) (през., имп.).
- 19.38 Гл. *ковайтѝ* (през., аор. с преф. под-, имп., трп. прид.).
- 19.39 Гл. *ојруйтѝ/ојровaйтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., ж. р. рад. прид. јд., трп. прид.).
- 19.40 Гл. *йъувaйтѝ* (3. л. јд. и мн., имп. с преф. у-, м. р. трп. прид.).
- 19.41 Гл. *веровайтѝ* (мн. рад. прид.).
- 19.42 Гл. *куйовайтѝ* (ж. р. рад. прид., трп. прид.).
- 19.43 Гл. *слайтѝ* (1. л. јд. през., и с преф. по-, св. зам. гл. праћати).
- 19.44 Гл. *жeйтѝ* (през. — жањем/жњем/жњејем...; мн. жњијемо ..., имп., импф., трп. прид. с преф. по-).
- 19.45 Гл. *млейтѝ* (м. и ж. р. јд. рад. прид., м. р. јд. трп. прид. с преф. с(а)-).
- 19.46 Облици гл. пете врсте који некад иду и по другој врсти: *йрeврѝaйтѝ*, *шaйу-шaйтѝ*, *ницайтѝ*, *мицайтѝ*, *глодайтѝ* (3. л. мн. през.).
- 19.47 Гл. *кайaйтѝ* (1. л. јд., 3. л. јд. и мн. през., ж. р. рад. прид.).
- 19.48 Гл. *обрѝaйтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през. — обртам, обрћам, обрћем..., аор.).
- 19.49 Гл. *рачунайтѝ* (през., имп. и с преф. из-).
- 19.50 Однос пете и шесте врсте (вичем/викам, дижем/ дизам).
- 19.51 Гл. *узјахaйтѝ* (1. л. јд. през., аор., имп., м. р. рад. прид.).
- 19.52 Гл. *дайтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., аор., имп., трп. прид.).
- 19.53 Гл. *йродайтѝ* (3. л. мн. през., трп. прид. обратити пажњу на могућност дво-струких ликова: продат/продаден...).
- 19.54 Гл. *знайтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., импф., г. прил. садашњи).
- 19.55 Гл. *чешљaйтѝ* (1. л. јд. през., импф.).
- 19.56 Гл. *шейaйтѝ* (*се*) (3. л. јд. през., имп., м. р. рад. прид.).
- 19.57 Гл. *разумейтѝ* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., 2. л. јд. и мн. имп.).
- 19.58 Гл. *йусѝйѝитѝ* (1. л. јд. през., 2. јд. имп., трп. прид.).
- 19.60 Гл. *крсѝйѝитѝ* и *кршијавайтѝ* (1. л. јд. през., имп., трп. прид.)
- 19.61 Гл. *волейтѝ* (1. л. јд. през., аор., ж. р. рад. прид.).

- 19.62 Гл. *горейи* (3. л. мн. през., рад. прид.).
 19.63 Гл. *(о)стареји* (през., имп.).
 19.64 Гл. *врейи* (3. л. јд. и мн. през., рад. прид. ж. р. с преф. про-, уза-).
 19.65 Гл. *зрейи* (през., аор с преф. у-, ж. р. рад. прид.).
 19.66 Гл. *ударийи/удрийи* — СРП ризр 524 (1. л. јд. през., имп., м. р. јд. и мн. рад. прид.).
 19.67 Гл. *свирайи* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., имп., ж. р. јд. рад. прид.).
 19.68 Гл. *дирайи* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., имп.).
 19.69 Гл. *славийи* (3. л. јд. през., . р. рад. прид.).
 19.70 Гл. *сломији* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., трп. прид. — однос седме и шесте врсте).
 19.71 Гл. *бројийи/бројайи* (имп., рад. прид. — однос седме и осме врсте).
 19.72 Гл. *врћи/врхји* (1. л. јд. и 3. л. мн. през.: врху, вршу, вршију, вршеу, вршев...; аор. с преф. о-, импф., м. р. мн. рад. прид. — врли, вршели..).
 19.73 Гл. *вришијайи/врискаји* (3. л. јд. през., ж. р. јд. рад. прид.).
 19.74 Гл. *бежайи/бегайи* (1. л. јд. и 3. л. мн. през., ж. р. јд. рад. прид.).
 19.75 Промене гл. *бийи* (л. л. јд. през., имп., аор., импф.).
 19.76 Гл. *хйеји* (л. л. јд. и 3. л. мн. през., аор., импф., м. и ж. р. рад. прид.; види и тип: хтеднеш...).

Из проблематике итератива

- 20.01 Инф. основа на *-ава-* : *обећаваји* (1. л. јд. и 3. л. мн. през.: обећам, обећајем, обећавам, обећујем).
 20.02 Инф. основа на *-ава-* : *задржаваји* (1. л. јд. и 3. л. мн. през.: задржавам, задржам, задржајем, задржевам, задржевљам; ж. р. рад. прид.: задржавала и сл.).
 20.03 Инф. основа на *-ова-* : *куйоваји* (1. л. јд. през., ж. р. јд. рад. прид.).
 20.04 Инф. основа на *-ива-* : *дариваји* (1. л. јд. през.: дарује, даривам, дерувујем; ж. р. јд. рад. прид.).
 20.05 Гл. *свијайи* (3. л. јд. през.: свиће, свита, савиња, савина, совиња); *свањаваји*.
 20.06 Гл. *умираји* (3. л. јд. през.: умира, умире; мреје).
 20.07 Гл. *навађаји/навађиваји* (3. л. јд. през.: навађа, навађује, навађева).
 20.08 Гл. *распљетайи/распљитайи* (3. л. јд. през.: расплеће, расплета, расплећује, расплита, расплића).
 20.09 Гл. *сметайи* (3. л. јд. през.: смета. смита, смића; с преф. на-: насмића и сл.).
 20.10 Гл. *истиресайи* (3. л. јд. през.: истриса, истрише, истрисује, истрисава).
 20.11 Гл. *виђаји* (1. л. јд. през.: виђам, виђујем, виђевам...).
 20.12 Гл. *доносији* (л. л. јд. през.: доносим, донесујем, донашам, ж. р. јд. рад. прид.).
 20.13. Гл. *близнийи* (3. л. јд. през.: близни, ближњује, ближњева...).
 20.13 Гл. *ручаваји* (3. л. јд. през.: ручава, ручева, ручује...).

Творба деминутива/хипокористика

- 21.1 Постојање облика с елементом *к* (куцка, пивка; попивкује, поскакује).
 21.2 Постојање облика с елементом *н* (скокне, токне, писне).
 21.3 Постојање облика с елементом *цк* (радуцка, пијуцка).

Творба пејоратива

- 22.1 Творба пејоратива с елементом *с* (*џијосаји* и сл.).
 22.12 През. типа: пијоше, једоше (3. л. јд.).
 22.13 Аор. типа: наједоса се, напијоса се (3. л. јд.).
 22.14 Имп. типа: пијоши, једоши.
 22.15 Рад. прид. : напијосали се и сл. (м. р. мн.).

Морфофонолошке алтернације у конјугацији

- 23.1 Аналошка успостава денталног пловива у гл. придеву радном глагола прве врсте чија се основа завршава таквим консонантом (сретли се, седли).
 23.2 „Аналошка алтернација по старом јотовању у трпном придеву глагола 1. врсте на дентални пловив (тип *украђен*)“ 2, 57.
 23.3 „Аналошка алтернација по старом јотовању у трпном придеву глагола 1. врсте на *з*: *јомузен/јомужен*.“ 2, 58.
 23.4 „Аналошка алтернација по старом јотовању у трпном придеву глагола 1. врсте на *с*: *јиресен/јирешен* (+ 3. јд. имперфекта)“ 2, 59.
 23.5 „Алтернација по 1.палатализацији у 3. мн. през. глагола 1. врсте на *к*: *јеку* (+ 2.јд. императива + 3. јд. имперф.)“ 2, 61.
 23.6 „Алтернација по 1. палатализацији у 3. мн. през. глагола 1. врсте на *к*: *вучу* (*вучу, влечу*) (+ инф. + 2. јд. и мн. имперфекта)“ 2, 61а.
 23.7 „Алтернација по 1. палатализацији у 3. мн. през. осталих глагола 1. врсте на *к*“ 2, 61б.
 23.8 „Алтернација по 1. палатализацији у 3. мн. през. глагола 1. врсте на *г*: *сјригу* (+2. јд. императ. + 3. мн. имперф.)“ 2, 62.
 23.9 „Алтернација по 1. палатализацији у 3. мн. осталих глагола 1. врсте на *г*.“ 2, 62а.
 23.10 „Алтернација по 1. палатализацији у 3. мн. през. глагола 1. врсте на *х*: *врху* (+ инф. + 1. мн през. + 1. и 3. јд. и 3. мн. аор. с префиксом *о-* + 3. јд. имперф. + 2. јд. императ. + м. и ж. р. рад. прид.)“ 2, 63.
 23.11 „Алтернација по 2. палатализацији у императиву глагола 1. врсте на велар“ 2, 64. В.
 23.12 „Алтернација по 1. и 2. палатализацији у имперфекту глагола 1. врсте на велар“ 2, 65. В.
 23.13 Алтернација по јотовању у трпном придеву глагола с основом на: *џ, д; с,з; љ, б, м, в; л, н*.

В. Осџало

Проблематика осталих, „непроменљивих“ речи

- 24.1 Предлози
- 24.11 Ликови предлога: *ѿод, над, код; из, без, врз, ѿрез* (ако постоје) када се нађу пред речима које почињу сугласником из класе којој припада завршни сугласник предлога (*ѿода/ѿоде/ѿоди* дуд).
- 24.12 Предлози: *изнад, између* (ликови и примери с контекстом).
- 24.13 Уобичајени лик предлога *ка* (*к/ ка/ как/ кѿм/ кѿмѿо*).
- 24.14 Уобичајени лик предлога *са* (*са/сас/сѿс,с*). Евентуални услови за одговарајућу варијанту.
- 24.15 Постојање конструкције: *иде ѿри мајку; била у нас; ѿреци слнце*.
- 24.16 Разликовање предлога *због* и *ради*.
- 24.2 Прилози
- 24.21 Компарација прилога (*брзо/брго, брже/ бржеије/ ѿо брже/ ѿо брзо/ ѿо бржеије; најбрзо* и сл.).
- 24.22 Постојање и значење прилога *ѿоѿрв, самани*.
- 24.23 Постојање замене предлог/прилог (куде крс и сл.; где идеш; куде си бил, итд.).
- 24.24 Постојање и значење ликова: *сѿг, сага/сега, сагачка; ѿѿг/ѿегај*.
- 24.25 Образовање прилога на *-ћки / -ћке* (седећки, седечћи, седећке, седећким и сл.).
- 24.26 Образовање прилога на *-ице* (насатице, устопице и сл.).
- 24.3 Речце
- 24.31 Постојање и значење (употреба) речца: *бајагим, дий, међер, ѿрлега/ѿрилега, ѿој-ѿим,комај, алис*.
- 24.4 Партикуле
- 24.41 Постојање партикула: *ту-ј/ туја/ тува/ туна/ ѿука* и сл. Остали прилози са партикулама: *овде-, туде-, онде-* и сл.
- 24.5 Узвици
- 24.51 Узвици кад се животиња мами (ваби) (мачка, пас, во, коњ, овца, коза, свиња, кокошка (квочка, пиле), ћурка, пловка).
- 24.52 Узвици кад се животиња тера (односи се и на живину).

- 24.53 Имитација животињских гласова, природних појава, техничких звукова и сл.;
- 24.54 Крикови: узвици за изражавање појединих психичких стања (бола, радости, изненађења, чуђења и сл.);
- 24.55 Грађење речи од звукова: мјаукање, јаукање, дридање, фијук, цилик, цврцкољ, шушкор/ шушкоч и сл.

Остала запажања:

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

- А. Белић, *Дијалектии источне и јужне Србије*; СДЗб 1, Београд 1905.
- Н. Богдановић, *Говори Бучума и Белоџ Појока*, СДЗб 25, Београд 1979.
- Н. Богдановић, *Говор Алексиначкоџ Поморавља*; СДЗб 33, Београд 1987.
- В. Вукадиновић, *Говор Црне Траве и Власије*; СДЗб 42, Београд 1996.
- Ј. Динић, *Речник шимочкоџ џовора*; СДЗб 34, Београд 1988. (и допуне: 36/1990, 38/1992).
- Н. Живковић, *Речник широйскоџ џовора*, Пирот 1987.
- П. Ивић, *Дијалектолоџија*, Нови Сад 1956.
- Ј. Марковић, *Говор Зайлана*, СДЗб 47, Београд 2000.
- Б. Митровић, *Речник лесковачкоџ џовора*, Лесковац 1984. (БМРЛГ)
- Ј. Михајловић, *Лесковачки џовор*; Лесковац 1977.
- Р. Младеновић, *Говор призренске Горе* (докторска дисертација); Филолошки факултет у Београду, рукопис.
- М. Павловић, *Говор Срепечке жује*, СДЗб 8, Београд 1939. (МПГСЖ)
- М. Павловић, *Говор Јањева*, Нови Сад 1970.
- А. Пецо, *Прељед српскохрватских дијалеката*, Београд 1978.
- С. Реметић, *Српски призренски џовор I*; СДЗб 42, Београд 1996. (СРПризр)
- М. Станојевић, *Северношимочки дијалекат*; СДЗб 2, Београд 1911.
- Љ. Ђирић, *Говор Лужнице*, СДЗб 29, Београд 1983.
- Љ. Ђирић, *Говор Горњеџ Понишавља*, СДЗб 46, Београд 1999.

За остало види нап. 1.

Тамо где смо узимали примере из литературе то смо означавали скраћеницом која је овде у заградама иза дотичне библиографске јединице.

